

Sygn. akt I ACa 549/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Agnieszka Sołtyka
Sędziowie:	SSA Dariusz Rystał SSA Iwona Wiszniewska (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Magdalena Gołtsche

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2014 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko Z. C.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 21 listopada 2012 r., sygn. akt I C 949/12

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie przed Sądem I instancji poczynając od 21 listopada 2012 roku i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Dariusz Rystał Agnieszka Sołtyka Iwona Wiszniewska

I ACa 549/14 **UZASADNIENIE**

W pozwie z dnia 9 maja 2012 r. powód (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o zasądzenie, w postępowaniu nakazowym, od pozwanego Z. C. na swoją rzecz kwoty 560.751,65 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 lutego 2014 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że pozwany w dniu 18 października 2007 r. wystawił weksel własny in blanco na zabezpieczenie umowy kredytu w rachunku bieżącym (...) w ramach "szybkiego limitu kredytowego" nr (...) z dnia 25 września 2009 r., zmienionej aneksem nr (...) z dnia 18 października 2007 r. Powód wskazał, że umowa o kredyt została zawarta w ramach prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej, zaś w związku z niewywiązaniem się

przez pozwanego z umowy powód uzupełnił weksel i wypełnił go na kwotę 560.751,65zł, i zawiadomił pozwanego o wypełnieniu weksla, jednocześnie wzywając go do wykupu weksla.

W dniu 16 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie wydał nakaz zapłaty, orzekając zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwany Z. C. wniósł w ustawowym terminie zarzuty od tego nakazu zapłaty, wskazując, że jego zdaniem powód wypełnił weksel niezgodnie z deklaracją wekslową; że część należności objętej nakazem została spłacona, ale że pozwany nie może tego udowodnić, ponieważ dokumenty zabezpieczyła Prokuratura Okręgowa w Poznaniu. Pozwany podniósł również zarzut przedawnienia roszczenia.

Powód w odpowiedzi na zarzuty wskazał, że umowa o kredyt została zawarta w ramach prowadzonej przez pozwanego działalności gospodarczej, że kredyt wynosił 248.000 zł, zaś okres jego wykorzystania i spłaty upłynął 24 września 2008 r. Powód wskazał, że pozwany w dniu 5 lutego 2008 r. oświadczył, że chce spłacić dług i zawrzeć ugodę, co jednak nie nastąpiło ze względu na niestawiennictwo pozwanego w określonym terminie. W tych okolicznościach weksel został wypełniony na kwotę wynikającą z Wyciągu z Ksiąg Bankowych.

Wyrokiem z dnia 21 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 16 maja 2012 r.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Okręgowego wniósł pozwany, który zaskarżył orzeczenie w zakresie punktu utrzymującego w mocy nakaz zapłaty z dnia 16 maja 2012 r. i wniósł o:

1. jego zmianę poprzez uchylenie nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 16 maja 2012 r. (sygn. akt: I Nc 155/12) i oddalenie powództwa w całości,
2. o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych,
3. ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji pozwany podał między innymi, że w niniejszej sprawie został pozbawiony prawa do obrony. Z uwagi na fakt, że Sąd skierował wezwanie na niewłaściwy adres (ul. (...)) w dniu 21.11.2012 r. nie przyjechał na rozprawę i nie złożył zeznań. Dalej pozwany wskazał, że kwestię tę szczegółowo opisał w pisemnym wniosku z dnia 17.02.2014 r. a także na posiedzeniu w dniu 21.05.2014 r. kiedy Sąd przywrócił mu termin do złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem.

Odpowiedź na apelację wywiodła strona powodowa wnosząc o jej oddalenie oraz podnosząc, że zgadza się całkowicie z ustaleniami Sądu I instancji, zaś zarzut przedawnienia roszczenia zawarty w treści apelacji uważa za niezasadny.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja skutkowałą koniecznością uchylenia zaskarżonego orzeczenia, zniesienia postępowanie przed Sądem I instancji poczynając od 21 listopada 2012 r. i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania, z postawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Przed przejściem do oceny samej apelacji i zawartych w niej zarzutów Sąd Odwoławczy w pierwszej kolejności zauważa, że zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. sąd II instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania.

Przyczyny nieważności sformułowane są natomiast w art. 379 k.p.c. Jedną z nich jest pozbawienie strony możliwości obrony swych praw - art. 379 pkt 5 k.p.c. Sąd drugiej instancji po stwierdzeniu nieważności postępowania z powodu naruszenia praw strony do obrony zasadniczo bez względu na zasadność innych ewentualnych zarzutów apelacyjnych, musi uchylić zaskarżony wyrok i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania. Zawarte w art. 379 pkt 5 k.p.c. sformułowanie: "jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw" jest bardzo szerokie. W orzecznictwie i doktrynie prawa cywilnego przyjmuje się jednak, że pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw może polegać

na tym, że z powodu wadliwych czynności procesowych sądu lub strony przeciwnej nie mogła ona brać i nie brała udziału nie tylko w toku całego postępowania, ale także w jego istotnej części. Chodzi przy tym o całkowite i faktyczne pozbawienie możliwości obrony (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2014 r., I PK 291/13, LEX nr 1455814).

Tak więc stwierdzenie nieważności postępowania wymaga rozważenia, czy w konkretnej sprawie nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, czy uchybienie to miało wpływ na możliwość działania strony oraz, czy pomimo zaistnienia tych dwóch przesłanek, strona mogła bronić swoich praw. Tylko przy kumulatywnym spełnieniu tych wszystkich elementów można mówić o prowadzącym do nieważności postępowania pozbawieniu strony możliwości obrony swoich praw.

Należy przy tym zauważyć, że w niniejszej sprawie sam skarżący zarzucił w apelacji nieważności postępowania z wyżej wymienionej przyczyny, a Sąd Apelacyjny uznał ten zarzut za uzasadniony.

Bezsporne jest, że w sprawie toczącej się pod sygn. I C 949/12 pozwany nie uczestniczył w rozprawie Sądu Okręgowego, która odbyła się w dniu 21 listopada 2012 r. Brak udziału strony pozwanej we wskazanej rozprawie spowodowany był nieprawidłowym doręczeniem mu wezwania na to posiedzenie. Sąd Apelacyjny ustalił bowiem, że pozwany prawidłowo zawiadomił Sąd I Instancji o zmianie adresu do doręczeń. Takie zawiadomienie zostało zawarte na formularzu załączonym do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych z dnia 13 czerwca 2012 r., który został wniesiony przez pozwanego do Sądu Okręgowego dnia 15 czerwca 2012 r. (k. 43). We wskazanym formularzu znajduje się rubryka, w której należało wpisać adres zamieszkania oraz adres do korespondencji, co pozwany w niniejszej sprawie uczynił. Należy przy tym wskazać, że z przepisów art. 136 § 1 i 2 k.p.c. dotyczących sposobu zawiadomienia sądu o zmianie adresu lub informowania o innych okolicznościach nie wynika obowiązek dokonania tego w określonej formie, np. w formie pisemnej bądź w sposób sygnalizujący z góry treść pisma (np. "zawiadomienie o zmianie adresu"). Tak więc strona czyni zadość wymienionemu obowiązkowi, gdy zawiadamia o zmianie adresu zarówno na piśmie, jak i ustnie (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 grudnia 2003 r., sygn. akt I PK 117/03, LEX nr 108206). Sąd Okręgowy nie wziął pod uwagę zawiadomienia pozwanego o zmianie jego adresu, które zostało zawarte w oświadczeniu o stanie rodzinnym i majątkowym z dnia 13 czerwca 2012 r., dołączonym do pisma procesowego z dnia 13 czerwca 2012 r. a więc na gruncie powyższego przepisu w sposób zupełnie wystarczający. W związku z powyższym należy wskazać na fakt, że na rozprawie w dniu 21 listopada 2012 r. Sąd I Instancji błędnie przyjął, że pozwany nie stawiał się na przedmiotowe posiedzenie wezwany prawidłowo. Wezwanie bowiem, jak ustalił Sąd Apelacyjny było wadliwe, tj. skierowane na niewłaściwy adres. Ponadto, z akt niniejszej sprawy wynika, że w dniu 21 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy zamierzał przesłuchać pozwanego w charakterze strony, co jednak nie nastąpiło i rozprawa została zamknięta, a Sąd wydał w tym dniu wyrok.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że na skutek uchybienia w doręczeniu pozwanemu wezwania na rozprawę w dniu 21 listopada 2012 r., na której nastąpiło zamknięcie rozprawy i ogłoszenie wyroku, stronie pozwanej uniemożliwiono działanie w procesie, a tym samym możliwość obrony jej praw, co skutkowało stwierdzeniem nieważności postępowania.

Z powyższych przyczyn konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku, zniesienie postępowanie przed Sądem I instancji poczynając od 21 listopada 2012 r. i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego – art. 386 § 2 w zw. z art. 108 § 2 k.p.c.

SSA Agnieszka Sołtyka SSA Iwona Wiszniewska SSA Dariusz Rystała